

HERMAN MELVILLE

Moby Dick

Traducere din limba engleză și adaptare de
MIOARA SECHEL

CORINT
EDUCAȚIONAL

Redactare: Mirella Acsente
Tehnoredactare computerizată:
Cristina Gvinda

Ilustrația copertei: Walter Riess
Designul copertei: Andreea Apostol

Ilustrații:
P. Grammont

Herman Melville
Moby Dick or The Whale

Toate drepturile asupra acestei ediții
sunt rezervate Editurii CORINT EDUCAȚIONAL,
parte componentă a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

ISBN: 978-606-8609-98-0

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MELVILLE, HERMAN

Moby Dick / Herman Melville ; trad.: Mioara Sechel. -
București: Corint Educațional, 2014
ISBN 978-606-8609-98-0

I. Sechel, Mioara (trad.)

821.111(73)-311.3=135.1

LA HANU' BALENEI

N-aș putea spune cu precizie cum s-a întâmplat că Soarta, cea care pe toate le face și le desface, mi-a încredințat și mie un biet rolișor într-o expediție de pescuit balene. Gândul la uriașa creatură a fost, totuși, principalul meu temei, o știu. Un gând care nu-mi dădea pace. Misteriosul, atotputernicul monstru îmi atâta curiozitatea. Și, pe urmă, apele îndepărtate și neumbrate din care răsărea insula lui plutitoare, primejdiile de tot soiul ale unei astfel de expediții... Gândul la toate acestea și, pe deasupra, la priveliștea uluitoare a ținutului patagonian, la sonoritățile lui nemaiauzite, m-a îndemnat să-mi urmez chemarea. Poate că, pentru alții, motivele mele n-ar fi fost îndeajuns. În ceea ce mă privește însă, știu prea bine că o dorință nestăpânită mă împinge, fără încetare, spre cele mai îndepărtate locuri. Îmi place nespus să rătăcesc pe mări interzise, să pun piciorul pe țărături barbare...

Am îndesat vreo două cămăși în vechiul meu sac de voiaj, pe care l-am luat sub braț, apoi am pornit-o la drum spre Capul Horn și spre Oceanul Pacific, lăsând în urmă dragul meu Manhattan. Am ajuns la vreme în New Bedford¹. Era o seară de sâmbătă, în decembrie. Am fost tare mâhnit aflând că micul pachebot care

¹ Port în statul Massachusetts, loc de plecare al celor mai multe expediții de pescuit de balene. (Notele de subsol aparțin traducătoarei.)

facea cursa spre Nantucket¹ plecase deja și că, până luna următoare, nu mai aveam nicio posibilitate să ajung pe insulă.

E lucru știut, cei mai mulți dintre tinerii care aspiră la primejdiile și la truda pe care le presupune vânătoarea de balene pleacă la drum din New Bedford. Se cuvine, însă, să precizez că eu n-aveam deloc de gând să fac astfel. Eram ferm hotărât să nu mă imbarc decât pe un vas care pleca din Nantucket. Iar aceasta fiindcă, lăsând la o parte toate câte îi făceau faima, frumusețea sălbatică a insulei mă lăsa mut de încântare. În plus, deși New Bedfordul și-a însușit treptat, în timpul din urmă, toate operațiunile privitoare la pescuitul balenelor, iar mica insulă pare a fi astăzi mult în urmă, ea rămâne, totuși, modelul autentic — cum a fost Tirul pentru Cartagina —, locul în care a fost adusă pe țarm american prima balenă ucisă. De unde oare, dacă nu din Nantucket, au pornit-o pe urmele Leviatanului² pirogile³ acelor vânători de balene, cunoscuți sub numele de pieile-roșii? Și de unde, dacă nu din Nantucket, s-a ivit micul și îndrăznețul slup⁴, purtând, printre altele, se spune, galeți⁵ special aduși, care, aruncați în apă, permiteau stabilirea cu precizie a momentului potrivit pentru a lovi balena cu harponul, din vârful bompresului⁶?

Mai aveam de petrecut o noapte, o zi și încă o noapte la New Bedford, înainte de a mă imbarca, așa că am început să caut un loc unde să pot mânca și dormi. Era o noapte care îmi dădea fiori, întunecată și cumplit de rece, tocmai bună pentru a mă descuraja. Degetele mele, neliniștite ancore, scormoniră febril prin toate buzunarele pe care le aveam, însă nu dibuiră decât câteva biete monede de argint.

¹ Mică insulă pe coasta statului Massachusetts.

² Monstru acvatic din mitologia feniciană.

³ Ambarcațiune lungă și îngustă, cu vâsle (și cu pânze), făcută dintr-un trunchi de copac scobit.

⁴ Ambarcațiune cu un catarg (engl. *sloop*).

⁵ Fragment dintr-o rocă șlefuită și rotunjită prin acțiunea mării.

⁶ Primul dintre catargele unei nave cu pânze, plasat la prora.

„Prin urmare, n-are nicio importanță unde te duci, dragul meu Ishmael”, mi-am zis în gând. „Ai grijă numai să te interesezi de preț și să nu te arăți prea mofturos!”

Am început să bat străzile, fără prea mare tragere de inimă. În drum, am trecut pe lângă „Harpoanele încrucișate”, însă locul mi-a părut prea scump și cam prea vesel. Puțin mai încolo, ferestrele hanului „Peștele-sabie” străluceau atât de tare, încât păreau că topiseră cu razele lor zăpada și gheața adunate în fața casei. Peste tot în jur, un strat de gheață gros de zece degete acoperea asfaltul tare. Fără să-mi dau seama, am pornit-o pe străduțele care duceau spre port, căci, fără îndoială, acolo se aflau cele mai ieftine hanuri, dacă nu cele mai primitive.

Dar ce străzi pustii! Ziduri nesfârșite de întuneric, în care nu reușeau să întrezărești conturul vreunei case. În bezna aceasta, din timp în timp, câte un licăr de lumânare părea că străbate liniștea unei cripte. La ora aceea din noapte, ultima din săptămână, locul părea părăsit.

După un timp, m-am oprit, în sfârșit, nu departe de docuri, în dreptul unui felinar care împrăstia o lumină posomorâtă. Un scârțâit lugubru se auzi de undeva de sus. Am ridicat ochii și am văzut o placă de lemn legănându-se deasupra unei uși. Placa era vopsită în alb și înfățișa ceva ce aducea cu jetul de apă aruncat de o balenă, având scris dedesubt: „La Hanu' Balenei. Peter Coffin¹”.

„Coffin? Hanu' Balenei? Iată o alăturare de cuvinte cam rău prevestitoare”, mi-am zis. Totuși, Coffin este, se pare, un nume des întâlnit în Nantucket, iar Peter se trage, bănuiesc, chiar din acest oraș. Locul era luminat destul de slab și, cel puțin pentru moment, părea a fi destul de liniștit. Biata coșmelie de lemn arăta de parcă ar fi fost adusă cu o căruță dintr-un sat inundat, iar firma care se bălăbănea deasupra ei spunea multe despre mizeria locului. Toate acestea m-au convins că dădusem peste un adăpost ieftin, unde puteam servi cea mai grozavă cafea de mazăre uscată.

¹ În traducere: „sicriu”.

Casa aceea veche era din cale-afară de caraghioasă; părea căzută jalnic într-o rână, ca lovită de dambla, dacă pot spune așa. Fusese construită într-un colț înghețat de stradă, un loc unde Euroclidon, legendarul vânt al furtunii, stârnea cu siguranță mai mult tărăboi decât atunci când zdruncina din temelii corăbiile pe mare.

Când pătrundeai în han, nimereai mai întâi într-un antreu de o formă neregulată, scund, dar încăpător; lemnăria încăperii te ducea cu gândul la carcasa unei corăbii scoase din uz. Zidurile erau toate o panoplie păgână de ciomege și de lănci înfricoșătoare, unele prevăzute cu o sumedenie de dinți scânteietori, asemenea unor ferăstraie. Printre ele se amestecau și câteva harpoane vechi, din cale-afară de strămbe și ciobite. Unele dintre armele agățate acolo țineau de legendă. Cu lancea aceea, odinioară dreaptă, acum îndoită peste măsură, Nathan Swain omorâse cincisprezece balene, de la răsăritul până la asfințitul soarelui. Iar harponul acela, care astăzi aduce atât de mult cu un tirbușon, fusese azvârlit în apele mării Java și purtat în trup, ani de-a rândul, de o balenă ucisă, în cele din urmă, în largul Capului Blanco. Arma, cu forma sa străveche, pătrunsese aproape de coadă și, asemenea unui ac luncând fără încetare prin trupul unui om, parcursese cel puțin doisprezece metri, pentru a fi descoperit, în final, spre mijlocul spatelui.

După ce treceai de antreul întunecos, pătrundeai într-un coridor cu bolta joasă, croit de-a lungul a ceea ce odată trebuie că fusese un cămin cu mai multe vetre. Apoi intrai în sala de primire a oaspeților. O încăpere încă mai întunecoasă; bârnele masive ce alcătuiau tavanul erau atât de joase, iar scândurile din podea atât de vechi și de uzate, încât aveai senzația că te găsești pe puntea falsă¹ a cine știe cărei corăbii de demult.

Mai ales într-o noapte înfricoșătoare ca aceea, când vântul zdruncina din răspuțeri vechea arcă ancorată la un colț de stradă. În ungherul cel mai ferit al sălii ce aducea atât de bine cu o

¹ Punte mobilă situată dedesubtul punții superioare.

cavernă, se proțăpea tejgheaua, reprezentare grosolană a unui cap de balenă. Asemănarea era mai mult sau mai puțin evidentă, însă, oricum, se putea distinge cu precizie uriașa gură arcuită a animalului, prin care ar fi putut trece și o trăsură. În interior, rânduite în cerc, se găseau câteva rafturi jechoase, înțesate cu sticle, flacoane și clondire vechi. Iar între fălcile sălbăticiunii, asemenea unui alt Iona¹ (de altfel, așa i se spunea), se agita un bătrânel zbârcit tot, oferind marinarilor, pe mulți gologani, moarte și delirium tremens².

Am pătruns, deci, în locul acesta, unde am nimerit peste un grup de tineri marinari așezați în jurul unei mese, cercetând sub lumina chioară câteva obiecte de marchetărie³ lucrate la bord.

I-am zis hangiului că doream o cameră, la care el mi-a răspuns că locul era plin ochi și că nu avea niciun pat liber.

— Ia stai, se pocni el peste frunte, n-ai vrea mata să stai împreună cu un pescar de balene? Hm, ce zici? Văz că vrei să te duci după balene, așa că nu ți-ar strica o chestie de-asta.

I-am spus că nu-mi plăcea să dorm cu altcineva în pat și că trebuia să știu ce fel de om era pescarul, ca să mă hotărâsc dacă, într-adevăr, el, hangiul, nu mai avea niciun loc pentru mine... dacă pescarul era un tip suportabil... ei, bine, ce să fac, n-avea rost să rătăcesc toată noaptea — și ce noapte! — printr-un oraș pe care nu-l cunoșteam, așa că acceptam să împart o pătură cu oricine arăta a om normal.

— Chiar așa. Hai, stai jos! Ceva de haleală? Vine-vine!

M-am așezat pe o bancă veche de lemn, înțesată cu tot felul de semne cioplite cu cuțitul.

Într-un târziu, patru sau cinci dintre noi am fost chemați în camera alăturată, pentru masă. Acolo era un frig ca la Polul Nord și nici urmă de foc. Hangiul ne-a explicat că nu avea cu ce să încălzească odaia. Nimic altceva în afara a două lumânări de seu.

¹ Personaj biblic, care a petrecut trei zile în pântecul unei balene.

² Stare de agitație extremă, proprie intoxicației cu alcool.

³ Procedeu de decorare a obiectelor, prin lipirea pe suprafața lor a unor bucăți de lemn prețios, de fildeș etc.

Ne-am grăbit să ne închidem până la gât tunicile marinărești și să ducem la gură, strângând între degetele înghețate, ceștile cu ceai fierbinte. În schimb, meniul era dintre cele mai bogate și conținea nu doar carne și cartofi, ci și găluște. Sfinte Dumnezeule! Găluște la cină! Unul dintre tinerii mei tovarăși, într-o haină largă, verde, s-a năpustit asupra acestor găluște, ceva de speriat, nu alta!

— Băiete, o să-ți pice ca niște ghiulele, îi zise hangiul.

— Nu cumva el e pescarul? am întrebat în șoaptă.

— A, nu! răspunse hangiul, cu un rânjel drăcesc. Pescaru' e unu' mai oacheș. Și nu ia găluști, neam! Mâncă doar biftecuri, da-i plac numa-n sânge.

— La naiba! am făcut eu. Unde-i pescarul ăsta? E cumva aici?

— O să mai treacă ceva pân-o să vină, fu răspunsul.

Începeam să mă tem de pescarul cel oacheș. Frica punea stăpânire pe mine, iar eu nu mă puteam împotrivi. Oricum, am hotărât că, dacă aveam să dormim împreună, el să se dezbrace și să intre în pat înaintea mea.

Odată masa isprăvită, mica reuniune s-a mutat la bar, loc unde m-am decis să-mi petrec restul serii, neștiind ce altceva puteam face.

Și, cu cât mă gândeam mai mult la pescarul meu, cu atât mă înspăimânta ideea de a dormi în aceeași odaie cu el. Era de așteptat ca, pescar fiind, lenjeria și hainele acestui domn să nu fie dintre cele mai curate și, desigur, nici dintre cele mai fine. Începeam deja să simt mâncărimi pe piele. În plus, se făcuse târziu, iar un pescar cumsecade ar fi trebuit să fie acasă la ora aceea, gata de culcare. Ce mă făceam dacă avea să dea buzna peste mine, în miez de noapte? Și, Doamne, cine știe din ce magherniță nenorocită se întorcea!

Cu toate acestea, după ce am privit bine în jur și am priceput că n-aveam nicio șansă să petrec o noapte omenească — tot ce puteam obține era să împart patul cu altcineva —, am prins a crede că, în definitiv, nutream față de bietul străin o dușmănie neîntemeiată.

„Bine”, mi-am zis, „o să-l aștept până se întoarce. Nu va întârzia, desigur. Îl voi cerceta cu băgare de seamă și, cine știe, poate vom deveni doi buni și cuviincioși tovarăși de dormitor. În definitiv, nu se știe niciodată.”

Însă, deși ceilalți clienți ai hanului se înapoiaseră toți, fie singuri, fie în grupuri de doi sau trei, pescarul meu continua să nu dea niciun semn de viață.

Am strigat după hangiu:

— Ce fel de om mai e și ăsta? Întotdeauna vine atât de târziu?

Era aproape miezul nopții.

Hangiul începu iarăși să chicotească. Părea că știa ceva care scăpa înțelegerii mele și care îl distra de minune.

— Nu, răspunse el. Tipu' e, de fapt, o pasăre de dimineață. Se culcă devreme, se scoală devreme... da', ce mai, e pasărea care mănâncă viermele¹. Da-n seara asta o face pe negustoru' ambulant, mă-nțelegi... și nu pricep în ruptu' capului ce-o sta atâta. Numa' dacă și-o vinde scăfârlia.

— Să-și vândă scăfârlia? Și eu ce să fac? Să dorm în picioare? (Furia creștea în mine.) Vrei să spui, stimate domn, că în noaptea asta de sâmbătă, ori mai degrabă duminică dimineața, pescarul dumitale și-a scos capul la vânzare prin târg?

— Chiar așa, răspunse hangiul. Și doar i-am spus că n-o să facă nicio brânză, piața geme de așa ceva.

— Geme? De ce geme? am urlat.

— De scăfârlii, vezi bine, e prea multe pe lumea asta.

— Ascultă, domnule, i-am spus eu, făcând eforturi să mă stăpânesc. Ar fi bine să încetezi cu toate bazaconiile astea, că doar nu sunt vreun ageamiu.

— Se poate, făcu el, luând o bucățică de lemn din care începu să cioplească o scobitoare. Da' bag mâna-n foc că pescaru' ăsta ți-ar stâlci mutra dacă te-ar auzi cum îi ocărești capu'.

¹ Conform proverbului englezesc: *It is the early bird that catches the worm* (echivalent românesc: Cine se scoală de dimineață, departe ajunge).

— O să-i sparg eu capu' ăsta! am făcut, înfuriat la culme de glumele nesărate ale hangiului.

— Păi e deja spart, îmi răspunse el.

— E spart! am strigat. Vrei să spui că are capul spart?

— Chiar așa, și de-aia nu poa' să-l vândă.

— Domnule! am spus eu, îndreptându-mă spre el, cu calm și stăpânirea unui munte cuprins de avalanșe. Termină odată cu scobitoarea dumitale! Trebuie să lămurim niște lucruri, și asta imediat! N-am chef să dorm în cameră cu un nebun, iar dumneata, domnule, care cu bună știință încerci să mă aduci în situația asta, riști să ajungi în fața Tribunalului.

— Stăi! făcu hangiul, găfâind speriat. Nu te înfură! Pescaru' de care ți-am zis tocma' ce s-a întors din Mările Sudului și și-a adus din Noua Zeelandă un lot de căpățâni balsămate, chestii de-astea, rarități, mă-nțelegi, și le-a vândut toate, numa' una nu, și 'cearcă s-o vândă noaptea asta, că mâine-i duminică și nu se cade să vinzi căpățâni de oameni pe stradă, când lumea se duce la biserică. A vrut el duminica trecută, da' l-am oprit tocma' când să iasă pe ușă cu patru căpățâni înșirate pe sfoară, ca usturoiu'.

Explicația de mai sus deslușea un mister pe care altfel nu l-aș fi pătruns în veci și dovedea că, totuși, hangiul nu avea de gând să-și rădă de mine. Însă ce părere îmi puteam face despre un pescar care bătea străzile într-o noapte de sâmbătă și terfelea, în felul acesta, sfânta zi a odihnei? Și pentru ce? Pentru a se deda la o treabă de canibal, căci să vinzi capetele unor morți ce altceva putea fi?

— Dacă așa stau lucrurile, domnule, atunci pescarul ăsta îmi pare cam primejdios.

— Da' plătește la vreme, mi-o reteză hangiul. Haide, e al naibii de târziu, mai bine te bagi în scutece. Vino după mine, numaidecât îți dau o lumânărică!

Zicând aceste vorbe, aprinse o lumânare și o întinse înspre mine, dându-mi de înțeles că era gata să mă conducă în cameră. Am rămas pe loc, neștiind ce să fac, când l-am auzit exclamând, după ce privise la un orologiu ascuns într-un ungher:

— Gata, e duminică! Noaptea asta n-o să-l vezi pe pescar, s-a oprit el pe undeva, așa că hai după mine! Hai, vino, ce mai stai?

Preț de o clipă am cântărit în minte situația, apoi am purces amândoi să urcăm scara. Am ajuns într-o cămăruță înghețată ca o peșteră. Acolo trona un pat enorm, în care ar fi încăput negreșit, unul lângă altul, vreo patru oameni.

— Fă-te comod! zise hangiul, așezând lumânarea pe un vechi cufăr de marinar, care servea, în același timp, și de lavoar și de masă. Noapte bună!

Am întors capul pentru a-i răspunde, însă el se făcuse nevăzut.

Am strâns pătura, aplecându-mă să examinez patul. Chiar dacă nu era deloc o culme a bunului-gust, am hotărât că mobila era acceptabilă. Apoi am început să cercetez camera, însă, în afara patului și a mesei din mijloc, n-am putut descoperi, între cei patru pereți, decât o etajeră grosolană și un șemineu cu apărătoarea tapișată. Tapiseria reprezenta un pescar lovind cu harponul o balenă. Cât despre alte obiecte care făceau parte din decorul încăperii, mai existau acolo un hamac împăturit, azvârlit într-un colț, și un uriaș sac marinăresc, servind, fără îndoială, de bagaj pentru îmbrăcămintea pescarului. În plus, un pachet de cârlige din os, pentru undiță, pe etajera de deasupra șemineului, și un ditamai harponul proțâpît la căpătâiul patului.

Dar ce era cu obiectul acela așezat pe cufăr? L-am luat în mână, apropiindu-l de lumină, apoi l-am pipăit și am încercat chiar să-l miros. M-am străduit, pe cât mi-a stat în putință, să ajung la o concluzie mulțumitoare în ceea ce privea obiectul cu pricina. Nu l-am putut asemăna decât cu un preș, având marginile împodobite cu un fel de ace de metal zăngănitoare, asemenea țepilor colorați de porc spinos ce garniseau mocasinii indienilor. În mijlocul acestui preș exista o despicătură sau o gaură, întocmai ca vestitele ponchouri din America de Sud. Era oare de conceput ca un pescar cumsecade să se fâțâie pe străzile unui oraș creștin împopoțonat în halul ăsta? Am îmbrăcat și eu veșmântul și m-am cocârjat sub greutatea lui, căci era incredibil de gros și de aspru. În plus, mi s-a părut cam umed, de parcă misteriosul pescar l-ar fi purtat într-o zi